

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/174/2020
Identifikačné číslo spisu:	1713208225
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1713208225.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Šobichovej a členov senátu JUDr. Martina Vladika a Mgr. Petra Melichera v právnej veci žalobkyne: A. R. F.Á., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXXX/XXX, J., štátny občan SR, právne zastúpená: Advokátska kancelária Škodler & partners, s. r. o., so sídlom Dobšinského 12, Bratislava, IČO: 47 238 232, proti žalovanej: A. H. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXXX/XX, L. - R. H., štátny občan SR, právne zastúpená: Benkóczki, Baláž - advokáti, s.r.o., so sídlom 29. augusta 36A, Bratislava IČO: 35 917 148, o zaplatenie sumy 13.800,- € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde v Pezinku pod sp. zn. 37 C 156/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 63/2019-269 zo dňa 30. januára 2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 740,- €, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 16.4.2015 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku; v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Súd priznal žalovanej voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 89,28 %.

1.1. Na svoje rozhodnutie použil ust. § 145 ods. 2; § 150; § 451; § 458; § 489; § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka; § 22 ods. 2; § 51 a § 53 ods. 1 veta prvá zákona o konkurze a v spojení s výsledkami vykonaného dokazovania a to výpoveďou strán sporu, svedeckými výpoveďami H. H. C., E. E. D., A. Y. F. oboznámením sa s rozsudkom OS Pezinok sp. zn. 6 C 100/2011 z 29.1.2013, rozsudkom KS Bratislava sp. zn. 3 Co 335/2013 z 30.1.2014, zápisnicou o odovzdaní predmetu dražby zo dňa 17.3.2011, spisom Okresného súdu Pezinok, sp. zn. 38 T 25/2015 mal za preukázané, že žalobkyňa je od 9. marca 2011 vlastníkom nehnuteľnosti, ktorú neužíva. Dňa 15. apríla 2011 došlo právoplatným uznesením o vyhlásení konkurzu na majetok svedka F., k zániku BSM žalovanej a svedka F. (§ 53 ods. 1 veta prvá zákona o konkurze) na základe čoho za neoprávnené užívanie predmetných

nehnuteľností bez právneho dôvodu zodpovedala žalovaná spoločne s jej manželom a nerozdielne s ním len v období od 8. marca 2011 do 15. apríla 2011, a to z titulu existencie BSM. Pokiaľ výška mesačného nájmu porovnateľných nehnuteľností v okrese Pezinok sa v roku 2011 pohybovala vo výške cca 600,- €, považoval nárok žalobkyne za dôvodný vo výške 740,- € ($600 \times 1 + 600/30 \times 7$). Žalovaná bola písomne vyzvaná žalobkyňou na vydanie bezdôvodného obohatenia až samotným doručením žaloby, ku ktorému došlo dňa 15. apríla 2015 preto sa dostala dňom 16. apríla 2015 do omeškania s plnením peňažného dlhu. Výšku úroku z omeškania súd stanovil na základe úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu, ktorá bola vo výške 0,05 %.

1.2. V prevyšujúcej časti žalobkyňou uplatnený nárok zamietol, keďže z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaná sa na jar roka 2011 vystažovala a odniesla si z nehnuteľnosti svoje osobné veci a nábytok. Žalovaná tak žalobkyňu od jari roku 2011 nijako nebránila v držbe predmetných nehnuteľností, ani v ich užívaní. Ak v období od 8. marca 2011 užívali predmetné nehnuteľnosti manžel žalovanej a ich dcéra, bolo procesne namieste podať návrh na pristúpenie ďalších subjektov na strane žalovaného, a to dcéry žalovanej a manžela žalovanej, ktorí v žalobou vymedzenom období predmetné nehnuteľnosti preukázateľne užívali, pokiaľ však tak žalobkyňa neučinila, nezostalo nič iné, ako v prevyšujúcej časti jej žalobu smerujúcu výlučne proti žalovanej zamietnuť.

1.3. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP a žalovanej, ktorá mala v spore prevažný úspech priznal oproti v spore prevažne neúspešnej žalobkyňi nárok na náhradu trov konania.

2. Na odvolanie žalobkyne aj žalovanej Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti zrušil a konanie v tejto časti zastavil. V zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovanej priznal voči žalobkyňi náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd sa zaoberal správnosťou napadnutého rozsudku v jeho zamietajúcej časti.

2.1. Odvolací súd poukázal na to, že bezdôvodné obohatenie je v § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka konštruované ako záväzkový vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil, a tým, na úkor koho sa niekto obohatil a ustanovenie § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka upravuje predmet plnenia, ktorý sa má vydať. Bezdôvodné obohatenie je teda zamerané len na to, aby sa vydalo tomu, na úkor koho bolo získané (§ 456 Občianskeho zákonníka). Musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením; ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada (§ 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

2.2. Vychádzajúc z vyššie citovanej zákonnej konštrukcie rozhodujúcou otázkou z hľadiska správneho právneho posúdenia uplatneného nároku je zistenie, či žalovanej vznikol majetkový prospech na úkor žalobkyne, právny vzťah ktorý závisí od naplnenia znakov skutkovej podstaty hmotnoprávnej normy § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 458 Občianskeho zákonníka.

3. Z výsledkov vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie bez akýchkoľvek pochybností vyplynulo, že žalovaná na jar roka 2011 nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobkyne opustila a túto od tohto času neužívala. Uvedenému záveru nasvedčovala nielen výpoveď žalovanej a svedkov E., E. D. a Y. F., ale aj rozsudok Okresného súdu Pezinok sp. zn. 38 T 25/2015 zo dňa 21. mája 2015, ktorým bol obžalovaný A., Y. F. uznaný vinným z prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu, alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že užíva rodinný dom, ktorý je vo vlastníctve žalobkyne a to bez jej súhlasu. Žalovanej teda v rozhodnom období nevznikol žiaden majetkový prospech, ktorým by sa na úkor žalobkyne obohatila, a teda nie je naplnený základný pojmový vzťah bezdôvodného obohatenia. Ak súd prvej inštancie za týchto okolností žalobu ako nedôvodnú zamietol, bol jeho postup vecne správny, so záverom, ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil s odkazom na ust. § 387 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie nad rámec svojich úvah o nedôvodnosti žaloby voči žalovanej aj správne uviedol, že žalobkyňou nesprávne zvolený okruh pasívne legitimovaného subjektu je dôvodom zamietnutia žaloby, keďže žalobkyňa svoju nehnuteľnosť nemohla užívať, brať z nej úžitky, nakoľko jej v tom bránil Y. F. tým, že nehnuteľnosť bez právneho dôvodu užíval bez poskytovania náhrady a bez toho, aby sa jeho majetok zmenšil o prostriedky vynaložené v súvislosti s užívaním cudzej nehnuteľnosti, čím vznikol žalobkyňi nárok na vydanie majetkového prospechu voči nemu, ktorý však neuplatnila, za rozhodnutie ktoré nesie následky neúspechu v tomto konaní.

3.1. Neoprávnené užívanie nehnuteľnosti, teda užívanie nehnuteľnosti bez nájomnej, či inej zmluvy, alebo

iného titulu, oprávňujúceho tieto priestory užívať je kvalifikované ako plnenie bez právneho dôvodu v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V prípade takéhoto plnenia získava majetkovú hodnotu ten, kto plnenie prijíma bez právneho dôvodu, bez poskytovania náhrady za vykonávanie jemu patriacich oprávnení a bez toho, aby sa jeho majetok zmenšil o prostriedky vynaložené v súvislosti s právnym vzťahom zakladajúcim právo užívať bytový priestor (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 52/2005). Účastníkom zodpovednostného vzťahu z bezdôvodného obohatenia je len ten z manželov, ktorému sa plnilo bez právneho dôvodu (Ro NS ČR z 26.05.2004 sp. zn. 33 Odo 221/2002) a existencia zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov je pre posúdenie vzniku majetkového prospechu úplne bezpredmetná.

4. Odvolací súd tiež uviedol, že pojmový znak bezdôvodného obohatenia (majetkový prospech) žalobkyňa svojou obranou úplne opomína a opodstatnenosť žaloby zakladá na neodovzdaní kľúčov a nevypratání nehnuteľnosti, okolnosti ktoré by boli významné len za predpokladu existencie majetkového prospechu, ktorý žalovanej (v súvislosti s užívaním nehnuteľnosti vlastnícky patriacej žalobkyni za rozhodné obdobie) žiadny nevznikol, nedošlo k rozmnoženiu jej aktív, ani k úbytku pasív v dôsledku čoho odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správne potvrdil, keďže ani ostatné odvolacie dôvody o analogii legis neboli správne. O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, 2 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nakoľko napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte vyriešená. Rozsudok žalobkyňa napadla dovolaním v rozsahu výroku II., ktorým odvolací súd v zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

5.1. Dovolaťka uviedla, že s právnym názorom, ktorý bol vyslovený v bode 11. odôvodnenia rozsudku krajského súdu nesúhlasí, nakoľko je presvedčená, že zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vzniká aj vtedy, ak osoba, ktorá nehnuteľnosť užívala, nehnuteľnosť oprávnenej osobe (vlastníkovi) neodovzdá, čím jej znemožní realizovať výkon vlastníckeho práva. Právne otázky vypratania nehnuteľnosti a vzniku zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie v dôsledku nevypratania, resp. neodovzdania nehnuteľnosti neboli doteraz Najvyšším súdom SR riešené. Zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie môže byť spojovaná so situáciou, kedy prenajatý nebytový priestor nebol po skončení nájmu odovzdaný prenajímateľovi a tým mu bolo znemožnené realizovať jeho právo s ním ďalej disponovať (rozsudok NS ČR sp. zn. 33 Odo 49/2006, 30 Cdo 5390/2008) a poskytnutie možnosti s ňou ďalej voľne nakladať (NS ČR sp. zn. 28 Cdo 1551/2013).

5.2. Za ukončenie užívacieho vzťahu k nehnuteľnosti je nutné možno považovať odovzdanie nehnuteľnosti do dispozície vlastníka, resp. sprístupnenie nehnuteľnosti tak, aby ju mohol ovládať a užívať. Procesná právna teória potom v súvislosti s tým uvádza, že nehnuteľnosť je vyprataná vtedy, keď z nej povinný nielen odstránil všetky v nej umiestnené veci, ale až potom, ako ju povinný spravil prístupnou oprávnenému - odovzdal kľúče, odstránil uzávery. Česká súdna prax je dlhodobo ustálená v názore, podľa ktorého vypratanie bytu/domu v sebe zahŕňa aj jeho odovzdanie (napr. odovzdaním kľúčov) - Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek ročník 1984 č. 27 na str. 329, rozhodnutie NS ČR z 30.6.2003 sp. zn. 26 Cdo 916/2001 z 26.4.2006, sp. zn. 26 Cdo 2716/2005 z 15.12.2009, sp. zn. 26 Cdo 4903/2008, z 25.5.2010, sp. zn. 26 Cdo 2047/2008 a z 26.10.2010 sp. zn. 26 Cdo 3025/2008.

5.3. V predmetnej veci dokonca vzhľadom k tomu, že žalobkyňa nadobudla dom na dražbe príklepom licitátora, nie je dostačujúce odovzdanie kľúčov, nakoľko § 29 ods. 2 a 4 zákona č. 527/2002 Z.z. vyžaduje, aby predchádzajúci vlastník nehnuteľnosti odovzdal nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom dražby zápisnične. Navyiac z vykonaného dokazovania vyplynulo, že v dome sa stále nachádzal majetok patriaci žalovanej, pričom aj podľa konštantnej slovenskej judikatúry o plnenie bez právneho dôvodu ide tiež v prípade užívania nebytových priestorov (uskladnenia nábytku) bez nájomnej či inej zmluvy alebo iného titulu oprávňujúceho tieto priestory užívať (uskladniť v nej nábytok). Vo vzťahu k vzniku zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie poukázala na konštantnú českú judikatúru, podľa ktorej bezdôvodné obohatenie vzniká i tomu, kto svojím konaním dosiahol na úkor vlastníka postavenie detentora nehnuteľnosti tým, že ho učinil prístupným len pre seba a svoju potrebu, a to bez ohľadu na to, nakoľko intenzívne ho v skutočnosti využíval (akú plochu, ako často, prípadne koľkokrát sa na ňom

zdržoval, rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25 Cdo 845/1999).

6. Odvolací súd ďalej v bode 12. uviedol že posúdenie následkov neoprávneného užívania a vypratania nehnuteľnosti a to aj po zániku BSM je postačujúcim spôsobom a rozsahom upravené v Občianskom zákonníku, preto je vylúčená analógia legis podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka s poukazom na ustanovenia § 701 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom odkazuje na rozhodnutie NS ČR z 26.5.2004 sp. zn. 33 Odo 221/2002. Odvolací súd tým konštatoval, že v danom prípade nevznikol spoločný záväzok žalovanej a jej manžela na vydanie bezdôvodného obohatenia. Tvrdenia odvolacieho súdu považovala za nesprávne. Ustanovenia Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení neobsahujú osobitné ustanovenia týkajúce sa užívania nehnuteľnosti bez právneho dôvodu počas trvania manželstva, resp. za trvania BSM a po zániku BSM. Ďalej namietala voči argumentácii odvolacieho súdu - rozhodnutie NS ČR z 26.5.2004 sp. zn. 33 Odo 221/2002. Predmetné rozhodnutie sa týka poistného plnenia a poistnej zmluvy uzavretej jedným z manželov, ktorý bol z poistnej zmluvy zaviazaný platiť poistné a zároveň bol z poistnej zmluvy oprávnený na poistné plnenie. Prejednávaná vec sa týka vzniku bezdôvodného obohatenia v dôsledku užívania nehnuteľnosti, ktorá bola v čase predaja na dražbe v BSM žalovanej a jej manžela, t.j. vec sa týka oboch manželov. Vyprataním nehnuteľnosti sa rozumie povinnosť odstrániť všetky hnutelné veci nachádzajúce sa v priestoroch nehnuteľnosti a zabezpečiť opustenie priestorov osobami tam sa nachádzajúcimi. V tomto smere poukázala na uznesenie Krajského súdu v Českých Budějoviach sp. zn. 7 Co 872/1994. Z uvedeného vyplýva, že ak predchádzajúci právny vzťah k užívanju nehnuteľnosti (napr. BSM) zakladá spoločné práva a záväzky, musí žaloba o vypratanie smerovať proti všetkým solidárnym osobám. Z toho ďalej vyplýva, že povinnosť vypratať nehnuteľnosť je splnená až okamihom, kedy nehnuteľnosť vyprace a odovzdá posledná solidárne zaviazaná osoba. V prejednávanom prípade žalovaná bola spolu so svojim manželom bezpodielovým spoluvlastníkom rodinného domu. Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov zakladá z právnych úkonov, týkajúcich sa spoločných vecí, spoločné práva a záväzky. Vzhľadom k tomu povinnosť vypratať rodinný dom, ktorý bol predtým v BSM manželov je solidárnym záväzkom žalovanej a jej manžela. Vyhlásením konkurzu na majetok manžela žalovanej A. Y. F. spoločný záväzok žalovanej a jej manžela vypratať rodinný dom nezanikol. Moment zániku BSM nemá vplyv už na existujúci spoločný záväzok bývalých bezpodielových vlastníkov rodinného domu tento vypratať. Aj keby sa pripustilo, že solidarita záväzku manželov rodinný dom vypratať zanikla z dôvodu zániku BSM, dovolateľka je presvedčená, že okamžite vznikol solidárny záväzok žalovanej a jej manžela rodinný dom vypratať v zmysle § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojitosti s § 701 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Na základe uvedeného mala za to, že odvolací súd nesprávne právne posúdil, keď dospel k záveru, že v danej veci nevznikol spoločný záväzok žalovanej a jej manžela vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie. Dovolateľka je presvedčená, že do času zániku BSM žalovanej a jej manžela, žalovaná a jej manžel zodpovedajú spoločne a nerozdielne za vznik bezdôvodného obohatenia v dôsledku nevypratania domu a rovnako tak zodpovedajú spoločne a nerozdielne za vznik bezdôvodného obohatenia v dôsledku nevypratania domu aj po zániku BSM. Vzhľadom na uvedené žiadala, aby rozsudok Krajského súdu v Bratislave v napadnutej časti bol zrušený a vec vrátená odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

7. K dovolaniu sa písomne vyjadrila žalovaná. Mala za to, že dovolanie žalobkyne treba odmietnuť. Žalobkyňa vo svojom dovolaní jednoznačne a určite neuviedla žiadnu takúto konkrétnu právnu otázku, konštatuje síce v dovolaní, že právne otázky vypratania nehnuteľnosti a vzniku zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie v dôsledku nevypratania, resp. neodovzdania nehnuteľnosti neboli doteraz Najvyšším súdom SR riešené, no nie je jasné, či sú to práve tie právne otázky, ktoré podľa žalobkyne v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte vyriešené neboli, vo zvyšnej časti odôvodnenia dovolania, ktorá je fakticky iba polemikou s právnymi názormi odvolacieho súdu, sa slovné spojenie právna otázka už ani nevyskytuje. Pokiaľ ide o právnu otázku vypratania nehnuteľnosti a vzniku zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie v dôsledku nevypratania, resp. neodovzdania nehnuteľnosti podľa názoru žalovanej tieto otázky boli v ustálenej rozhodovacej praxi odvolacieho súdu (R 71/2018) už nesporne vyriešené. V takom prípade je dovolanie potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. c/ CSP. V prípade, že by žalobkyňa mala na mysli inú právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyriešená ešte nebola, no ktorú sama žalobkyňa v dovolaní konkrétne nevymedzila, platí, že dovolací súd nemôže pristúpiť k odstráneniu uvedenej vady dovolania napríklad tým, že bude posudzovať všetky právne

otázky, ktoré riešili prvoinštančný súd a odvolací súd a v súvislosti s tým vyhľadávať všetky rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky. V takomto prípade dovolanie nie je prípustné prípustnými dovolacími dôvodmi a dovolanie je potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. f/ CSP. Odvolací súd v rozsudku použil správne právne normy, tieto správne vyložil a aj aplikoval na zistený skutkový stav. Vzhľadom na uvedené žiadala dovolanie odmietnuť a žiadala priznať plnú náhradu trov dovolacieho konania.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená podľa § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a preto ho treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie v zmysle § 451 ods. 3 veta prvá CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

9. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Podľa § 432 ods. 1 CSP možno dovolanie, ktoré je prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, zdôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením sa pritom rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil.

11. Na rozdiel od predošlej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

12. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/

konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

13. „Pojem „otázka vyriešená“ podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP treba vykladať ako „vyriešená ustálené“. Zmyslom prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia je umožniť dovolateľke obrátiť sa na najvyšší súd s požiadavkou o právny názor až dovtedy, dokým sa právny názor k danej otázke neustáli. Tento výklad má svoj racionálny základ, ktorý pramení z účelu dovolania, spočívajúci v požiadavke, aby najvyšší súd vlastným meritórnym rozhodovaním rozvíjal, zjednocoval a vytváral judikatúru slovenských súdov, a tak naplnil princíp právnej istoty ako jeden zo základných pilierov právneho štátu. Ustálená prax musí byť zrejma nielen dovnútra (že o nej vie najvyšší súd, príp. sporové strany), ale aj navonok (vo vzťahu k verejnosti). Ak nastane situácia, že najvyšší súd považuje určitý právny názor za ustálený, je vhodné, aby ho publikoval v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 115/2020 zo 6. októbra 2020).

14. Najvyšší súd udáva, že posúdenie veci odvolacím súdom, jeho gro, vyplýva z bodu 10. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, v ktorom je konštatované, že žalovaná na jar roku 2011 nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobkyne opustila a túto od tohto času neužívala, nakoľko to vyplynulo nielen z výpovede žalovanej, ale aj svedkov E. E. D. a A. Y. F., ale uvedené mal podporiť aj rozsudok Okresného súdu Pezinok sp. zn. 3 T 25/2015. Z uvedeného rozsudku malo vyplývať, že A. Y. F. užíva rodinný dom, ktorý je vo vlastníctve žalobkyne a to bez jej súhlasu, za čo bol uznaný vinným z prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona. Žalovanej teda v rozhodnom období nevznikol žiaden majetkový prospech, ktorým by sa na úkor žalobkyne obohatila a teda nie je naplnený základný pojmový vzťah bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd zároveň uviedol, že súd prvého stupňa aj správne uviedol, že žalobkyňou nesprávne zvolený okruh pasívne legitimovaného subjektu je dôvodom zamietnutia žaloby, keďže žalobkyňa svoju nehnuteľnosť nemohla užívať, brať z nej úžitky, nakoľko jej v tom bránil A. Y. F. tým, že nehnuteľnosť bez právneho dôvodu užíval bez poskytovania náhrady a bez toho, aby sa jeho majetok zmenšil o prostriedky vynaložené v súvislosti s užívaním cudzej nehnuteľnosti, čím vznikol žalobkyni nárok na vydanie majetkového prospechu voči nemu, ktorý však neuplatnila, za rozhodnutie, ktoré nesie následky neúspechu v tomto konaní žalobkyňa. Naň nadväzoval bod 11. odôvodnenia rozsudku krajského súdu, podľa ktorého bolo jednoznačne preukázané, že nehnuteľnosť užíva len A. Y. F. a len tento mohol byť v konaní o vydanie majetkového prospechu pasívne legitimovaný. Ďalej v bode 12. a nasl. odôvodnenia sa odvolací súd venoval aj odvolacím námietkam žalobkyne, ktoré vyhodnotil ako nedôvodné s tým, že posúdenie následkov neoprávneného užívania a vypratania nehnuteľnosti, a to aj po zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov je postačujúcim spôsobom a rozsahom upravené v Občianskom zákonníku, preto je vylúčená analógia legis podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka s poukazom na ustanovenia § 701 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

14.1. V bode 13. odôvodnenia odvolací súd správne konštatoval, že neoprávnené užívanie nehnuteľnosti, teda užívanie nehnuteľnosti bez nájomnej, či inej zmluvy, alebo iného titulu, oprávňujúceho tieto priestory užívať je kvalifikované ako plnenie bez právneho dôvodu v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V prípade takéhoto plnenia získava majetkovú hodnotu ten, kto plnenie prijíma bez právneho dôvodu, bez poskytovania náhrady za vykonávanie jemu patriacich oprávnení a bez toho, aby sa jeho majetok zmenšil o prostriedky vynaložené v súvislosti s právnym vzťahom zakladajúcim právo užívať bytový priestor (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 52/2005). Účastníkom zodpovednostného vzťahu z bezdôvodného obohatenia je len ten z manželov, ktorému sa plnilo bez právneho dôvodu (NS ČR z 26.05.2004 sp. zn. 33 Odo 221/2002) a existencia zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov je pre posúdenie vzniku majetkového prospechu úplne bezpredmetná.

15. Keďže právne posúdenie vo veci bolo založené na týchto právnych argumentoch súdu, nie je možné, aby sa odvolací súd venoval právnemu posúdeniu veci, ktoré dovolateľka navrhla v podanom dovolaní poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) CSP a to, že odvolací súd nesprávne právne posúdil, keď dospel k záveru, že v danej veci nevznikol spoločný záväzok žalovanej a jej manžela vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie, pričom bola presvedčená, že do času zániku BSM žalovanej a jej manžela, žalovaná a jej manžel zodpovedajú spoločne a nerozdielne za vznik bezdôvodného obohatenia v dôsledku nevypratania

domu a rovnako tak zodpovedajú spoločne a nerozdielne za vznik bezdôvodného obohatenia v dôsledku nevypratania domu aj po zániku BSM.

16. Vzhľadom na formuláciu vymedzenej právnej otázky žalobkyňou dospel dovolací súd k záveru, že táto nekorešponduje s právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. V posudzovanom prípade odvolací súd považoval rozsudok súdu prvej inštancie (ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá) za vecne správny, z dôvodu ktorého ho aj potvrdil. Odvolací súd svoje rozhodnutie založil na vyriešení zásadnej právnej otázky o nedostatku vecnej pasívnej legitimácie, keď konštatoval, že nehnuteľnosť bez právneho dôvodu užíval A. Y. F., ktorej vyriešenie (posúdenie) možno považovať za postačujúci dôvod, na základe ktorého dospeli oba súdy nižšej inštancie k záveru o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti. V bode 13. odôvodnenia rozsudku v poslednej vete odvolací súd napokon konštatoval, že existencia zániku BSM je pre posúdenie vzniku majetkového prospechu úplne bezpredmetná.

17. V dovolaní žalobkyňou namietané právne posúdenie týkajúce sa vyriešenia ňou vymedzenej právnej otázky, by mohlo mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP iba vtedy, ak by výsledok riešenia tejto otázky (posúdenia a vyhodnotenia) predstavoval dôvod, pre ktorý bolo v spore rozhodnuté v jej neprospech.

18. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v dovolaní absentuje také vymedzenie právnej otázky, od vyriešenia, ktorej reálne záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu; v dôsledku čoho prípustnosť jej dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nevyplyva.

19. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd na podklade uvedených skutkových zistení, ktoré boli výsledkom dokazovania a ktoré boli takto uzavreté s poukazom na ust. § 442 CSP podľa ktorého je dovolací súd viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, tieto nie je možné meniť a v súvislosti s nimi prijatých právnych záverov, dospel k záveru o nedostatku vecnej pasívnej legitimácie vo vzťahu k žalovanej v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia z titulu neoprávneného užívania nehnuteľnosti žalobkyne. Nedostatok vecnej pasívnej legitimácie vo vzťahu k žadanému bezdôvodnému obohateniu z titulu neoprávneného užívania nehnuteľnosti bol odvolacím súdom preukázaný viacerými skutkovými zisteniami, tak ako vyššie konštatoval dovolací súd.

20. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že v dovolaní absentuje také vymedzenie právnych otázok, od vyriešenia ktorých reálne záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, v dôsledku čoho prípustnosť ich dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP nevyplyva.

21. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

22. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

23. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.